

*Коваленко Н. В.,
доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри поліцейського права
Національної академії внутрішніх справ*

ДО ПИТАННЯ ПРО ОБ'ЄКТИ (ПРЕДМЕТ) РЕЖИМНОГО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Анотація. Метою статті є дослідження поняття «об'єкт режимного адміністративно-правового регулювання» та вивчення характерних ознак деяких таких об'єктів. Розглянуто погляди вчених загальної теорії права на об'єкт режимного адміністративно-правового регулювання. У рамках досліджуваного питання були розглянуті об'єкти режимного адміністративно-правового регулювання: державне управління, судова система, виконавча влада. Запропоновано авторське визначення об'єкта адміністративно-правового регулювання. Визначено, що система виконавчої влади, окрім Кабінету Міністрів, складається з центральних органів виконавчої влади – міністерств, державних комітетів та інших відомств, а також місцевих державних адміністрацій. Основна функція виконавчих органів і влади – реалізація законів, а тому всякий процес, який утілюється в життя в рамках державного управління, вимагає обов'язкового правового регулювання. Сформульовано найповніше визначення об'єкта адміністративно-правового регулювання, яке є квінтесенцією багатьох вітчизняних і зарубіжних досліджень: це певна система управлінських правовідносин, що здійснюють опосередкування процесу організації й функціонування таких правових відносин. «Об'єкт» включає в себе не тільки юридичні, а й усі інші реальні умови, в яких особа існує та діє. Таке сприйняття об'єкта правового регулювання законодавцем передбачає необхідність використання ним досягнень усіх людинознавчих наук, але особливо філософії, юриспруденції, економічної науки, психології, конфліктології, політології, соціології. Саме в руслі об'єкта правового регулювання розуміння людини як члена соціуму з метою виявлення потреб у правовому регулюванні викликає об'єктивно зумовлену необхідність соціологічного забезпечення законодавства. Сприйняття в єдності предмета, сфери й об'єкта правового регулювання з великою мірою ймовірності дає законодавцю змогу визначити основні напрями у правотворчості, установити нормами справжній зміст, що викликається реальними потребами індивіда, суспільства на шляху соціального прогресу, і систематизувати законодавство на найвищому рівні – у кодексі законів.

Ключові слова: адміністративно-правовий режим, об'єкти, предмет, державне управління, судова система, органи виконавчої влади.

Постановка проблеми. Правове регулювання є однією з ключових категорій правової науки, тому аналізу його поняття, змісту, структури й елементного складу присвячено, як ми вже зазначали вище по тексту, увагу низки дослідників, які на сторінках своїх наукових праць викладали та продовжують пропонувати власне бачення сутності цього питання як загалом, так і в його окремих аспектах. Розглядаючи правове регулювання, варто враховувати той факт, що воно є похідним

від ширшого явища, а саме регулювання соціального характеру, що, як зауважує О.Ф. Скакун, є здійснюваним суспільством громадян завдяки всьому комплексу соціальних засобів упорядкування відносин суспільства, уникнення конфліктних ситуацій і впровадження компромісів людей, а також їхніх соціальних груп.

Насамперед варто зазначити, що проблема регулювання правового характеру – це теоретико-методологічна проблема, оскільки її розв'язання потребує дослідження динамічного, функціонального й, отже, головного аспекту сутності права. Вона включає в себе правотворчість і право реалізації; починається з категорії «правове регулювання» й конкретизується саме в дефініціях «предмет», «сфера», «об'єкт» правового впливу.

Сучасна вітчизняна, та й не тільки вітчизняна теорія права, на жаль, належним чином не заглибилася в ці поняття. Правове регулювання інтерпретується формально, поза зв'язком із сутністю права, сучасним праворозумінням, «замикається» тільки на його «предметі», ігноруючи «об'єкт» [1].

Тому метою статті є дослідження поняття «об'єкт режимного адміністративно-правового регулювання» та вивчення характерних ознак деяких таких об'єктів.

Питання, пов'язані з досліджуваною проблемою, розглядали такі вчені, як: С.С. Алексєєв, Д.Н. Бахрах, К.Г. Волинка, Я.Б. Глушенко, Ю.І. Гревцов, С.Г. Дроб'язко, О.П. Коренев, В.В. Лапаєва, В.Я. Малиновський, Я.В. Мірошніченко та ін.

Виклад основного матеріалу дослідження. Переходячи до питання щодо об'єкта чи, інакше кажучи, предмета режимного адміністративно-правового регулювання, варто розглянути погляди на це питання вчених загальної теорії права. Так, С.С. Алексєєв подає таке визначення: предмет правового регулювання – фактичні людські взаємини, які об'єктивно мають потребу в правовому опосередкуванні. Коло таких правовідносин вельми широке й різнопланове – управлінські, майнові, трудові, сімейні тощо. Вони мають такі характерні особливості:

- 1) життєва важливість правовідносин для особи й об'єднань;
- 2) вольовість, цілеспрямованість (розумність) відносин;
- 3) стійкість, повторюваність і типовість відносин;
- 4) такі відносини є поведінковими, за ними здійснюється зовнішнє контролювання.

Відносини в суспільстві можна назвати головним об'єктивним (матеріальним) критерієм поділу права на галузі й інститути [2, с. 271].

Відповідно до вчення С.С. Алексєєва відносини в суспільстві, які можна зарахувати до нижченаведених груп, і становитимуть предмет регулювання правового характеру.

Перша група включає відносини осіб щодо процесів обміну цінностей (це можуть бути як матеріальні, так і нематеріальні цінності). У цій групі ми бачимо найбільш яскравий вияв можливості й необхідності правового регулювання відносин майнового характеру, адже в межах взаємоприйнятого обміну майном зацікавлене як усе суспільство, так і кожна особа окремо. Побудова таких відносин реалізується за допомогою дотримання загальноновизнаних правил, загальнообов'язковості яких забезпечується впливовістю (дієвою силою) особливого апарату правової примусової сили.

Друга група утворюється з відносин щодо владного суспільного управління. Не лише окрема людина, а й усе суспільство загалом зацікавлене в здійсненні управління соціальними процесами. Управління реалізується, аби задовольнити не лише індивідуальні, а й загальносоціальні інтереси, і має втілюватися в життя згідно із суворими правилами, які забезпечуються примусовою силою.

Третю групу становлять відносини щодо гарантування правопорядку, які створені задля гарантування нормального процесу обміну цінностями й управління в межах суспільства. Ці правовідносини можливо визначити так: правовідносини, що виникають у зв'язку з порушенням правил, за допомогою яких здійснюється регламентування поведінки людей у двох вищевказаних сферах.

Вищеперераховані відносини суспільства не виключають їх підпадання під вплив нормативно-організаційного характеру та за певних історичних умов потребують юридичної регламентації. Характер і зміст відносин суспільства, які є предметом регулювання правового характеру, впливають на характерні риси, способи й засоби регулювання правового характеру. Природно, що правовідносини стосовно еквівалентного обміну цінностями (майнові відносини тощо) потребують зовсім інших і відмінних юридичних засобів і способів регулювання, аніж ті, що застосовуються, аби регламентувати управлінські правовідносини.

Залежно від характеру, виду відносин суспільства, які є предметом регулювання правового характеру, здійснюється зумовлення ступеня інтенсивності регулювання правового характеру, а саме: широта охоплення юридичним впливом, ступінь обов'язковості юридичних приписів і положень, форми й методи правової примусової сили, напруженість впливу правового характеру на відносини суспільства тощо [2, с. 222–224].

Відповідно до поглядів К.Г. Волинка предметом правового регулювання є відносини суспільства, щодо яких здійснюється правове регулювання. Сферою регулювання правового характеру охоплюються правовідносини, що:

- зосереджені як на індивідуальних інтересах членів суспільства, так і на загальних суспільних інтересах загалом;
- утілюють реалізацію взаємних інтересів усіх її членів, кожний із яких певним чином утискає власні інтереси заради задоволення інтересів іншої особи;
- вимагають дотримання відповідних правил поведінки, загальнообов'язковості яких підтверджується державною владою та примусом [3, с. 104].

З метою аналізу питання об'єктів режимного адміністративно-правового регулювання варто звернути увагу на праці вчених, що займалися цією проблемою. Однак це неможливо зробити без розуміння як загального поняття «об'єкт», так і спеціального поняття «об'єкт правового регулювання».

Ю.І. Гревцов підкреслює різницю в дефініціях між поняттями «предмет» та «об'єкт» регулювання правового характеру: «Предметом є визначені межі, елементи і складові частини об'єкта <...> це означає, що визначення предмета вже і є поняттям об'єкта» [4, с. 52].

С.Г. Дроб'язко, досліджуючи питання щодо об'єкта правового регулювання, наводить як об'єкт безпосередньо людину [5, с. 19–20]. Так, він вважає, що наділення людини як об'єкта юридичного впливу універсальними правами та свободами передбачає і поставлення їй відповідних зобов'язань, які виникають через принципи права на кшталт загальносоціальної справедливості в межах політичної сфери й виражені через її ставлення до інших осіб, держави, суспільства, навколишнього середовища. Одним із надважливих правових принципів є принцип єдності прав та обов'язків, адже права не можуть існувати за браком кореспондуючих їм зобов'язань. Лише за їх взаємною наявністю і єдністю можливе юридичне та політично справедливе впорядкування правовідносин людей [6].

Проте об'єкт правового регулювання не обмежується тільки людиною як такою. «Об'єкт» включає в себе не тільки юридичні, а й усі інші реальні умови, в яких особа існує та діє. Таке сприйняття об'єкта правового регулювання законодавцем передбачає необхідність використання ним досягнень усіх людинознавчих наук, особливо філософії, юриспруденції, економічної науки, психології, конфліктології, політології, соціології. Саме в руслі об'єкта правового регулювання розуміння людини як члена соціуму з метою виявлення потреб у правовому регулюванні викликає об'єктивно зумовлену необхідність соціологічного забезпечення законодавства [5, с. 19–20].

«Адже для законодавця, – підкреслює В.В. Лапаєва, – важливий насамперед нормоутворювальний інтерес, який є результатом узгодження інтересів різних учасників суспільних відносин» [7, с. 28]. Зрозуміло, що завдання законодавчої соціології полягає не тільки в тому, щоб виявити нормоутворювальний інтерес, а й у тому, щоб оцінити міру його загальної значущості, бо лише загальнозначимий інтерес може бути визнаний правоутворювальним.

Сприйняття в єдності предмета, сфери й об'єкта правового регулювання з великим ступенем імовірності дає законодавцю змогу визначити основні напрями в правотворчості, надати встановлювальним нормам справжній зміст, що викликається реальними потребами індивіда суспільства на шляху соціального прогресу й систематизувати законодавство на найвищому рівні – у кодексі законів [5, с. 21].

Якщо ж перейти до питання об'єктів (предмета) адміністративно-правового регулювання, то пропонується розглянути декілька з них, наприклад, суспільно-правові відносини, щільно пов'язані зі сферою державного управління й утіленням у життя державної волі [8].

Усякий процес, який утілюється в життя в рамках державного управління, вимагає обов'язкового правового регулювання [8].

Проходження державної служби – складна процедура, кожна стадія якої чітко регламентована. Отже, щоб з'ясувати, які процеси регулюються адміністративно-правовими положеннями й приписами, необхідно визначити етапи проходження служби державного характеру.

О.П. Коренев визначає проходження державної служби через категорію системи факторів юридичного характеру, які

зумовлюють зародження, зміну й завершення відносин державно-службового характеру: прийому на державну службу, атестацію, переміщення, стимулювання діяльності службового характеру працівників, відповідальність державних службовців, припинення державної служби [9, с. 132]. Але в такому формулюванні відсутнє розмежування між етапами проходження державної служби та методами державного управління (наприклад, стимулювання й відповідальність державних службовців є методами впливу на державного службовця у процесі реалізації його завдань і функцій, проте не є етапами проходження служби державного характеру).

Д.Н. Бахрах зазначає, що проходженням служби державного характеру є динаміка службового становища особи, котра обіймає посаду, інакше кажучи, її кар'єра [10, с. 241]. Я.В. Мірошніченко, розглядаючи етапи проходження служби державного характеру в певних державних органах, визначив такі:

- 1) вступ на службу державного характеру, що включає в себе збирання необхідної інформації, випробувальний термін, укладення контракту (договору), складання присяги;
- 2) присвоєння спеціального звання та переміщення по службі;
- 3) просування по кар'єрних сходах (кар'єрне зростання), атестація, професійна підготовка, перепідготовка й підвищення рівня кваліфікації;
- 4) застосування щодо службовця в державних органах заходів заохочення і стягнення;
- 5) припинення служби державного характеру [11].

О. Дрозд, проаналізувавши Закон України «Про державну службу», пропонує виокремити такі стадії проходження служби державного характеру:

- вступ на службу державного характеру;
- призначення на посаду служби державного характеру;
- присяга службовця в державних органах;
- кар'єрне зростання службовця по державній службі;
- оцінювання результатів діяльності службового характеру;
- підвищення рівня кваліфікації й компетентності професійного характеру службовців державних органів;
- припинення служби державного характеру [8].

Можна помітити, що повноваження та функціонування служби державного напрямку пов'язані з повсякденним вирішенням завдань управлінського характеру, це може бути збирання, аналіз, узагальнення інформації, розробка проектів альтернативних і адекватних рішень, законодавчих актів, указів, контроль їх виконання, задоволення потреб населення, що врегульовуються державою, тощо. Отже, проходження державної служби в Україні є беззаперечним складовим елементом предмета адміністративно-правового регулювання.

Наступним об'єктом адміністративно-правового регулювання є судова система. Цей об'єкт обрано як приклад, тому що розбудова на юридичних засадах української держави та її суспільства, удосконалення становища правового характеру й діяльності саме судової системи є одним із найбільш пріоритетних завдань. Правовою державою можна вважати таку, що робить можливим функціонування справді незалежних, компетентних, справедливих судів, які мають коритися лише закону, а їхнім основним завданням є гарантування головуючого права як категорії, що втілює свободу, рівність і справедливість. Більше того, нині судова система зазнає великих змін і реформи, що є істотною причиною для сьогоденного наукового розгляду.

Аби глибше усвідомити роль юридичного регулювання судової системи, пропонується з'ясувати її сутнісний зміст. Щоб виконати таке завдання, пропонується розглянути дефініції «система» та «суд» окремо.

У тлумачних словниках можемо знайти такі поняття дефініції «система»: порядок, зумовлений плановим (правильним) розміщенням і єдиним зв'язком елементів чого-небудь, ряд чогось, єдине ціле; форма, спосіб побудови, організування певної категорії; нормальний, звичайний, прийнятий порядок чогось; система певних елементів, пов'язаних спільною метою [12].

Отже, розглянувши визначення зі словників, бачимо, що дефініції «система» притаманна велика кількість різноманітних понять, однак їх відмінність головним чином полягає в зовнішньому характері, що не надає змін сутнісному характеру явища, яке визначає наведену дефініцію.

Зважаючи на вищевикладене щодо сутності поняття «система» як явища, а також на те, що система реалізації державної влади є складним механізмом, зрозуміло, що й система судів як елемент державного механізму також є механізмом, тобто її структурні складові частини організаційно пов'язані одна з одною й активно взаємодіють між собою, визначаючи якість та ефективність реалізації такою системою власної мети, свого призначення [13].

Головним складником судової системи, якщо виходити зі змісту чинного законодавства України, є суди. Суд згідно з ч. 3 ст. 16 Закону України «Про судоустрій та статус суддів» від 02 червня 2016 р. [14] можна зрозуміти через категорію державного органу, якому притаманна наявність печатки із зображенням Державного Герба України та власного найменування.

Залежно від сфери й контексту, у яких використовується поняття «суд», воно може мати декілька визначень. Утім, для мети дослідження найбільш доцільними є два визначення суду, а саме:

1) державний орган, тобто структурно організований елемент механізму державного характеру, наділений повноваженнями владного спрямування й потрібними засобами матеріального вигляду задля реалізації завдань, що пов'язано зі здійсненням функціонального навантаження держави [15];

2) державна установа – різновид юридичної особи, державна організація, утворена за встановленим законодавством порядком задля реалізації державного управління; або ж орган, що виконує функції державної влади або державного управління, а також частина державного апарату, компетенція яких визначається спеціальними законодавчими актами [15].

Щодо видозмін судової системи зазначимо, що найбільше вони торкаються касаційної інстанції. Нині за новим Законом України «Про судоустрій та статус суддів», зокрема ч. 2 і 3 ст. 17, система судоустрою складається з:

- 1) місцевих судів;
- 2) апеляційних судів;
- 3) Верховного Суду.

Аби розглядати окремі категорії справ згідно із законодавством, система судоустрою включає вищі спеціалізовані суди.

Найвищим судом у межах системи судоустрою є Верховний Суд, що за ч. 2 ст. 37 Закону України «Про судоустрій та статус суддів», складається з:

- 1) Великої Палати Верховного Суду;
- 2) Касаційного адміністративного суду;

- 3) Касаційного господарського суду;
- 4) Касаційного кримінального суду;
- 5) Касаційного цивільного суду.

Відповідно до ч. 1 ст. 3 вищевказаного Закону України суди України утворюють єдину систему.

З огляду на визначення суду як державної установи (чи державного органу) робиться акцент на тому, що, по-перше, ним є відповідне утворення колективного характеру, якому притаманна наявність внутрішньої організаційної структури (будови) та відповідної їй управлінської ієрархії, а по-друге, він є частиною державно-владної системи вищого порядку, що функціонує за допомогою відповідної організаційної структури й управлінських відносин.

Отже, зважаючи на вищевказані твердження, можна узагальнити, що в межах наукової роботи судова система – це тяжкий із великою кількістю рівнів та аспектів механізм державно-владного характеру, який утворюють сукупність особливих, таких, що розміщені в механізмі завдяки певним принципам, державних установ (органів державного владування), які створюються й виконують свою діяльність, використовуючи порядок і приписи, визначені законодавством, лише щодо реалізації такого особливого виду діяльності соціального характеру, як правосуддя [13].

Ще одне питання, яке можна розглянути в межах наукового дослідження, – сутність і характерні риси виконавчих органів як одного з об'єктів регулювання адміністративно-правового характеру.

Наукова література налічує чималу кількість визначень дефініцій виконавчої влади, органів виконавчої влади. Основним Законом України закріплено норму ч. 1 ст. 6 стосовно того, що влада держави в межах України реалізується завдяки її поділу на такі гілки: законодавчу, виконавчу та судову [16], що є початком шляху вивчення сутності й характерних рис виконавчих органів як об'єкта регулювання адміністративно-правового характеру. Виконавча гілка влади як одна з трьох гілок державної влади гарантує втілення й реалізацію законодавчих та інших юридичних актів органів держави [17, с. 52].

Науковці вважають, що виконавчими органами є системно самостійний елемент апарату держави, що наділений чітко встановленими функціями та забезпечує здійснення державного управління в межах економічної, соціально-культурної або адміністративно-політичної сфери [18, с. 106–107]. Інші вчені зауважують, що виконавчою владою є відокремлена за умови поділу влад гілкою влади, якій притаманна прерогатива виконання прийнятих Верховною Радою законів та інших рішень.

Система виконавчої влади, окрім Кабінету Міністрів, складається з центральних органів виконавчої влади – міністерств, державних комітетів та інших відомств, а також місцевих державних адміністрацій. Основна функція виконавчих органів і влади – це реалізація законів. Також варто зауважити, що виконавча влада виконує повноваження щодо підзаконного регулювання відносин суспільства, а саме здійснює прийняття підзаконних нормативно-правових актів. Зокрема, Кабінетом Міністрів України приймаються постанови на базі норм Конституції й законів України [19, с. 125].

В.Я. Малиновським визначаються виконавчі органи через категорію самостійного виду державних органів, що згідно з принципом поділу влади держави, який затверджено Конституцією, покликані реалізовувати функції, покладені на вико-

навчі органи, наділені задля цього спеціальною компетенцією [20, с. 381].

Адміністративна наука розуміє під виконавчим органом організацію, яка є елементом апарату держави, якому притаманні визначена компетенція, структура, територіальний масштаб діяльності, що створений у порядку, встановленому законодавчими або іншими правовими актами, володіє відповідними методами роботи, наділений повноваженнями бути представником від її імені та за державними дорученнями й покликаний реалізувати керівництво щодо економіки, соціально-культурного будівництва й адміністративно-політичної діяльності в порядку діяльності виконавчого характеру [21, с. 66].

Вищевказаний термін звертає увагу на ті аспекти, які вимагають більшої уваги в межах дослідження, оскільки задля вирішення проблем, пов'язаних із засадами реформування виконавчих органів адміністративно-правового характеру за адміністративної реформи, обов'язковим є з'ясування й уточнення системи виконавчих органів, напрямів повноваження їхньої діяльності, компетенції виконавчих органів і методів їхньої діяльності, що застосовуються в повсякденному функціонуванні.

Сутність діяльності виконавчих органів визначає велика кількість науковців, погляди яких на це питання можна викласти так:

1) влада виконавчого характеру є самостійною державно-владною гілкою в Україні – характерною рисою механізму державно-владного характеру, що побудована на поділі влади та здійсненні поряд із законодавчою й судовою гілками влади в тісному зв'язку;

2) влада виконавчого характеру є самостійною тільки через практичну реалізацію Основного Закону України, законів у межах загальнодержавного й функціонально-компетенційного масштабу. На владу цього виду покладається найбільша частина функцій загальнодержавного характеру;

3) владі виконавчого характеру притаманна державно-правова природа, наділена владними функціями, що виявляється в її можливостях здійснювати вплив на поведінку людей і їхню діяльність, їхні об'єднання, права та підкорення власній волі інших;

4) виконавча влада здійснюється на основі поділу влади держави на гілки не на всіх рівнях, а тільки в межах вищого, адже місцевому рівню не притаманна наявність законодавчих органів. На районному рівні в межах міст існують органи судової системи (загальні суди), водночас відсутні органи державної влади виконавчого характеру. Управління цього рівня здійснюється органами місцевого самоврядування;

5) виконавчу владу не можна ототожнювати з виконавчою діяльністю, адже цей вид діяльності є формою здійснення влади виконавчої гілки влади, видом діяльності держави певної спрямованості компетенційного й функціонального характеру;

6) виконавчу владу реалізують за допомогою системи навмисно утворених суб'єктів – виконавчих органів різноманітних рівнів, котрі наділяються компетенцією виконавчого спрямування, що не властиво законодавчим і судовим органам. Завдяки системі таких виконавчих органів здійснюється управління державного характеру, виконавча та розпорядча діяльність [15].

Розглядаючи виконавчі органи з позиції адміністративного права й процесу, необхідно відзначити, що вони мають харак-

терні риси не лише суб'єкта, а й об'єкта регулювання адміністративно-правового характеру. Під час виконання реформи адміністративного характеру, організації, реорганізації, ліквідації відповідних виконавчих органів реалізується трансформація об'єктів реформи адміністративного характеру в її суб'єкти, а інколи спостерігаються й зворотні процеси.

Державним регулюванням створюються умови задля діяльності суб'єктів та об'єктів управління в межах напряму, що є бажаним для країни та за яким реалізується розвиток системи управління загалом.

Державне регулювання не можна використовувати без застосування методів впливу на об'єкти управління, а через це державне регулювання, зрештою, не може існувати без управління держави. Водночас нормативна база регулювання державного характеру пов'язується з його застосуванням у відповідних сферах у суспільстві. Зазвичай таке регулювання використовується в межах економічної, соціально-культурної сфери й задля врегулювання діяльності суспільно-політичного характеру. У цих сферах обсяг регулювання держави порівняно з управлінням державного спрямування є помітнішим.

Однак у межах інших сфер державної діяльності (оборони, державної виконавчої служби, діяльності органів внутрішніх справ тощо) більш широко застосовуються методи впливу держави на управлінські органи прямого типу, а через це обсяг регулювання держави знає істотного звуження.

Висновки. Отже, виходячи з вищевикладеного, можна коротко виокремити основні моменти, які безпосередньо стосуються об'єктів режимного адміністративно-правового регулювання. Найповніше визначення, яке є квінтесенцією багатьох вітчизняних і зарубіжних досліджень, таке: об'єкт адміністративно-правового регулювання – це певна система управлінських правовідносин, які здійснюють опосередкування процесу організації й функціонування таких правових відносин. «Об'єкт» включає в себе не тільки юридичні, а й усі інші реальні умови, в яких особа існує та діє. Таке сприйняття об'єкта правового регулювання законодавцем передбачає необхідність використання ним досягнень усіх людинознавчих наук, але особливо філософії, юриспруденції, економічної науки, психології, конфліктології, політології, соціології. Саме в руслі об'єкта правового регулювання розуміння людини як члена соціуму з метою виявлення потреб у правовому регулюванні викликає об'єктивно зумовлену необхідність соціологічного забезпечення законодавства. Сприйняття в єдності предмета, сфери й об'єкта правового регулювання з великою мірою ймовірності дає законодавцю змогу визначити основні напрями у правотворчості, установити нормами справжній зміст, що викликається реальними потребами індивіда суспільства на шляху соціального прогресу, і систематизувати законодавство на найвищому рівні – у кодексі законів.

Література:

1. Дробязко С.Г. Предмет, сфера, объект правового регулирования в условиях формирования социального правового государства и правового гражданского общества. *Выбр. науч. пр. Беларус. дзярж. ун-та* : у 7 т. Минск : БДУ, 2001. Т. 3. С. 9–24.
2. Теория государства и права : учебник / под ред. В.М. Корельского, В.Д. Перевалова. Москва, 1998, 420 с.
3. Волинка К.Г. Теория держави і права : навчальний посібник. Київ : МАУП, 2003. 240 с.
4. Гревцов Ю.И. К проблеме правового регулирования. *Правоведение*. 1981. № 1. С. 52.
5. Дробязко С.Г. Предмет, сфера, объект правового регулирования в условиях формирования социального правового государства и правового гражданского общества. *Выбр. науч. пр. Беларус. дзярж. ун-та* : у 7 т. Минск : БДУ, 2001. Т. 3. С. 9–24.
6. Волкова Н.В. Про митний контроль та імпорт фармацевтичної продукції. *Вісник Академії митної служби України. Серія «Право»*. 2010. № 1 (4). С. 23–28.
7. Лапина М.А. Структура административных правоотношений. *Административное право и процесс*. 2009. № 2. С. 2–5.
8. Дрозд О. Проходження державної служби в Україні як складова предмета адміністративно-правового регулювання. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. № 10. С. 97. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2016_10_20. (дата звернення: 02.02.2017)
9. Административное право России : учебник. Ч. 1. Государственное управление и административное право / под ред. А.П. Коренева. Москва : «Щит», 2002. с. 132.
10. Бахрах Д.Н. Административное право России : учебник. Москва : Норма, 2000. 640 с.
11. Митний кодекс України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4495-17/page>. (дата звернення: 18.04.2017)
12. Словник Української мови : в 11 т. / ред. кол. : І.К. Білодід, А.А. Бурячок та ін. Київ : Наукова думка, 1978. Т. 9. 799 с.
13. Лозбинов В.В. Федеральный Конституционный закон «О чрезвычайном положении»: комментарий. Москва : Спарк, 2003. 252 с.
14. Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції : Закон України від 02 вересня 2014 р. № 1669-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1669-18>. (дата звернення: 18.04.2017)
15. Якуба О.М. Советское административное право. Киев : Высшая школа, 1975. 232 с.
16. Конституція України : Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / Верховна Рада України. *Відомості Верховної Ради*. 1996. № 30. Ст. 141.
17. Адміністративне право України. Академічний курс : підручник : у 2 т. Т. 1. Загальна частина / ред. колегія В.Б. Авер'янов та ін. Київ : Юридична думка, 2004. 584 с.
18. Суханов Е.А. Лекции о праве собственности. Москва : Юридическая литература. 1991. 240 с.
19. Загальна теорія держави і права : підручник / М.В. Цвік, В.Д. Ткаченко, Л.Л. Богачова та ін. ; за ред. М.В. Цвіка, В.Д. Ткаченка, О.В. Петришина. Харків : Право, 2002. 432 с.
20. Малько А.В., Матузов Н.И. Политико-правовые режимы: актуальные аспекты. *Общественные науки и современность*. 1997. № 1. С. 64–69.
21. Административное право Украины : учебник / Ю.П. Битяк, В.В. Богущий, В.Н. Гарашук и др. ; под ред. Ю.П. Битяка. Харьков : Право, 2003. 576 с.

Kovalenko N. On the issue of objects (subject-matter) of regime administrative-legal regulation

Summary. The purpose of the article is to investigate the notion of “object of administrative and legal regulation” and to study the characteristics of some such objects. The views of scholars of general theory of law on the object of regime administrative law are considered. Within the framework of the investigated question the following objects of regime administrative and legal regulation were considered: public administration, judicial system, executive power. The author defines the object of administrative regulation. It is determined that the executive power system, apart from the Cabinet

of Ministers, consists of central executive bodies – ministries, state committees and other agencies, as well as local state administrations. The main function of executive bodies and authorities is the implementation of laws. That is why every process that comes to life in public administration requires binding legal regulation. It is concluded that the most complete definition of the object of administrative and legal regulation, which is the quintessence of many domestic and foreign studies, is a certain system of administrative relations that mediate the process of organization and functioning of such legal relations. The object includes not only legal but also all other real conditions in which the person exists and acts. This perception of the object of legal regulation by the legislator implies the need to use it the achievements of all human sciences, but especially philosophy, law, economic science,

psychology, conflict, political science, sociology. It is in the context of the object of legal regulation of understanding a person as a member of the society in order to identify the needs for legal regulation, which causes the objectively stipulated need for sociological support of the legislation. Perception in the unity of the subject, sphere and object of legal regulation with a high degree of probability enables the legislator to determine the main directions of lawmaking, to establish by norms the true content caused by the real needs of the individual of society on the path of social progress, and to systematize legislation at the highest level – laws.

Key words: administrative and legal regime, objects, subject matter, public administration, judiciary, executive bodies.